

SPIS TREŚCI

WYKAZ WAŻNIEJSZYCH OZNACZEŃ	6
1. RYS HISTORYCZNY TEORII GIROSKOPU	13
1.1. Elementy klasyfikacji giroskopów	13
1.2. Ewolucja pojęcia giroskopu	15
1.3. Podstawowe etapy rozwoju giroskopu	16
1.3.1. Giroskop kursu	20
1.3.2. Pion giroskopowy	21
1.3.3. Giroskopowa platforma stabilizowana	22
1.3.4. Giroskop laserowy	24
1.3.5. Giroskop światłowodowy	28
1.3.6. Giroskop piezoelektryczny	28
1.3.7. Giroskop widełkowy	31
1.3.8. Mikrogiroskop z wirującym dyskiem	33
1.3.9. Mikrogiroskop z wibrującym pierścieniem	34
1.3.10. Przykłady giroskopowych przyrządów pilotażowych	35
1.3.11. Przykład przyrządu obserwacyjnego z wbudowanym giroskopem	38
1.4. Nowe wyzwania dla giroskopu	39
2. RÓWNANIA RUCHU KULISTEGO CIAŁA SZTYWNEGO	41
2.1. Kinematyka ruchu ciała sztywnego	41
2.1.1. Kąty Eulera	42
2.1.2. Kąty Cardana	49
2.2. Energia kinetyczna ciała sztywnego	53
2.3. Równania ruchu ciała sztywnego w ruchu kulistym	54
2.3.1. Przypadek Eulera. Interpretacja geometryczna ruchu ciała zaproponowana przez Poincota	60
2.3.2. Przypadek Lagrange'a. Precesja pseudoregularna	68
2.3.3. Przypadek Kowalewskiej ruchu kulistego ciała sztywnego	75
2.4. Istota efektu giroskopowego	79
3. DYNAMIKA GIROSKOPU NA RUCHOMEJ PODSTAWIE	86
3.1. Wady igły magnetycznej i wahadła jako przyrządów pomiarowych	86
3.2. Równania ruchu giroskopu na ruchomej podstawie	89
3.3. Wpływ tarcia w łożyskach zawieszenia na ruch giroskopu	103
3.4. Czujniki giroskopowe przemieszczeń, prędkości i przyspieszeń kątowych	108

3.4.1. Giroskop o dwóch stopniach swobody jako czujnik przemieszczeń i prędkości kątowych	112
3.4.1.1. Analiza czujnika prędkości kątowych (schemat A)	115
3.4.1.2. Analiza czujnika przemieszczeń kątowych (schemat B)	117
3.4.2. Giroskop o trzech stopniach swobody jako czujnik prędkości i przyspieszeń kątowych	119
3.4.3. Analiza równań technicznych giroskopu pod działaniem sił	123
3.4.3.1. Działanie na giroskop chwilowych momentów impulsów sił	123
3.4.3.2. Ruch giroskopu przy oddziaływaniu stałego momentu zewnętrznego	129
3.4.3.3. Ruch giroskopu pod wpływem momentu zewnętrznego, zmieniającego się harmonicznie	131
3.4.3.4. Ruch giroskopu pod wpływem momentu zewnętrznego, wywołanego niewyważeniem giroskopu	134
3.4.3.5. Ruch giroskopu pod wpływem ruchu wirowego Ziemi	136
4. PLATFORMY GIROSKOPOWE	144
4.1. Zasada działania jedno- i dwuosiowej platformy giroskopowej (JPG i DPG)	145
4.2. Zlinearyzowane równania ruchu trzystopniowej platformy giroskopowej (TPG)	152
4.3. Sterowanie położeniem platformy giroskopowej	158
4.4. Sterowanie i korekcja jedno-, dwu-, i trzyosiowej platformy giroskopowej	166
4.4.1. Przykład liczbowy	172
4.4.2. Uwagi końcowe	183
5. STEROWANIE GIROSKOPEM W UKŁADACH SAMONAPROWADZANIA OBIEKTÓW LATAJĄCYCH	184
5.1. Giroskop w bezzałogowym aparacie latającym (BAL)	184
5.1.1. Kinematyka nawigacji BAL	185
5.1.1.1. Równania kinematyki ruchu BAL	186
5.1.1.2. Równania ruchu linii wyszukiwania i obserwacji celu (LWOC)	191
5.1.1.3. Tor ruchu punktu G	192
5.1.1.4. Kinematyka ruchu celu	193
5.1.2. Sterowanie osią giroskopu na pokładzie bojowego BAL	197
5.1.3. Sterowanie BAL	202
5.1.4. Uwagi końcowe	203

5.2. Giroskop w lotniczej bombie kierowanej	204
5.2.1. Kinematyka ruchu samonaprowadzania aparatu latającego na cel na- ziemny	205
5.2.2. Równania ruchu bomby kierowanej	213
5.2.3. Giroskopowy układ sterowania bombą	218
5.2.4. Prawo sterowania dla pilota automatycznego bomby kierowanej	222
5.2.5. Otrzymane wyniki i wnioski końcowe	223
LITERATURA	233